BOSNA I HERCEGOVINA
URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI
*Filijala/Podružnica Mostar*

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ
*Филијала Мостар*

**Broj:** JN2-03-07-1-3811-7/20
**Mostar**, 04.02.2021. godine

Ured za razmatranje žalbi BiH, Podružnica Mostar, rješavajući po žalbi ponuditelja GLOBTOUR d.o.o. Međugorje, zastupan po punomoćniku Nerminu Vili, odvjetniku iz Sarajeva, žalba broj 1225/20 od 24.12.2020. godine koja je izjavljena na Tendersku dokumentaciju broj 1547-1/20 od 21.12.2020. godine za predmet nabave: *Organiziranje prijevoza građana i turista Kantona Sarajevo na planine Bjelašnicu, Igman i Jahorinu za potrebe Turističke zajednice KS,* ugovornog tijela Turistička zajednica Kantona Sarajevo, na temelju članka 93. stavak (7), 104. i članka 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj: 39/14), na sjednici vijeća I održanoj 04.02.2021. godine, donosi

**R J E Š E N J E**

1. Žalba se usvaja.
2. Poništava se Tenderska dokumentacija broj 1547-1/20 od 21.12.2020. godine za predmet nabave: *Organiziranje prijevoza građana i turista Kantona Sarajevo na planine Bjelašnicu, Igman i Jahorinu za potrebe Turističke zajednice KS,* zajedno s obavijesti o nabavi koja je objavljena na Portalu javnih nabava broj: 19294-7-2-27-3-9/20 od 22.12.2020. godine.
3. Usvaja se zahtjev žalitelja za naknadu troškova za zastupanje po punomoćniku Nerminu Vili, odvjetniku iz Sarajeva, žalba broj 1225/20 od 24.12.2020. godine u ukupnom iznosu od 280,80 KM, dok se u preostalom dijelu postavljeni zahtjev odbija.
4. Obavezuje se Ugovorno tijelo Turistička zajednica Kantona Sarajevo da isplati troškove sastava žalbi žalitelju GLOBTOUR d.o.o. Međugorje zastupanom po punomoćniku Nerminu Vili, odvjetniku iz Sarajeva,, u ukupnom iznosu od 280,80 KM, a sve u roku od 15 dana od dana prijema ovog rješenja
5. O povratu sredstava uplaćenih na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka ovo tijelo će donijeti posebno rješenje.

***O b r a z l o ž e n j e***

Turistička zajednica Kantona Sarajevo, (u daljem tekstu: Ugovorno tijelo), je pokrenulo konkurentski postupak za predmet nabave: *Organiziranje prijevoza građana i turista Kantona Sarajevo na planine Bjelašnicu, Igman i Jahorinu za potrebe Turističke zajednice KS,* za koju je obavijest o nabavi objavljena na Portalu javnih nabava broj: 19294-7-2-27-3-9/20 od 22.12.2020. godine. Žalitelj je izjavio žalbu ugovornom tijelu na Tendersku dokumentaciju broj 1547-1/20 od 21.12.2020. godine. Ugovorno tijelo žalbu uz izjašnjenje prosljeđuje ovome tijelu, kod koga je zaprimljena dana 31.12.2020. godine, a uplata naknade za pokretanje žalbenog postupka, izvršena

je dana 12.01.2021. godine.
GLOBTOUR d.o.o. Međugorje, zastupan po punomoćniku Nerminu Vili, odvjetniku iz Sarajeva ( u daljem tekstu; Žalitelj) navodi kako izjavljuje žalbu na Tendersku dokumentaciju za konkurentski zahtjev za dostavu ponuda broj 1547-1/20 u postupku javne nabave usluga - organiziranje prijevoza građana i turista Kantona Sarajevo na planine Bjelašnicu, Igman i Jahorinu za potrebe Turističke zajednice KS, zbog pogrešne primjene Zakona o javnim nabavama i pogrešne primjene Naputka za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda
Žalitelj smatra da je Tenderska dokumentacija sačinjena u suprotnosti sa pozitivno-pravnim propisima, naprijed navedenim, iz razloga kako slijedi.

Žalitelj prije svega ukazuje na činjenicu da je Ugovorno tijelo prilikom raspisivanja konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda ponuditeljima predvidjelo jako kratke rokove između objave obavještenja o nabavi te dostave ponuda. Naime, Ugovorno tijelo je Obavještenje o nabavi objavilo 22.12.2020. godine, od kojeg dana su ponuditelji najranije bili u mogućnosti preuzeti Obavještenje o nabavi i Tendersku dokumentaciju, dok je u istima propisalo da je rok za dostavu ponuda 28.12.2020. godine, dakle samo šest dana od dana preuzimanja Tenderske dokumentacije.
Takvo postupanje Ugovornog tijela u suprotnosti je sa pojedinim odredbama Zakona o javnim nabavama, pa tako npr. odredbom članka 101., koja propisuje da je rok za ulaganje žalbe na Tendersku dokumentaciju *najkasnije 10 dana od dana preuzimanja tenderske dokumentacije.* Dakle, Ugovorno tijelo, ostavljajući rok od šest dana od dana preuzimanja dokumentacije do dana dostave ponuda je **prije svega samovoljno skratilo prekluzivni zakonski rok za ulaganje žalbe.** Isti ovaj članak, u stavku (5) propisuje da se *u postupcima nabave male vrijednosti iz članka 88. stavka (1) točke a) ovoga Zakona, žalba ulaže u roku od pet dana od dana zaprimanja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuditelja,* dakle navedeni rok od pet dana odnosi se samo na žalbu na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja u konkurentskom postupku, a nikako se ne odnosi na Tendersku dokumentaciju, pa je stoga, bez obzira o kojem je postupku riječ, rok za izjavljivanje žalbe na Tendersku dokumentaciju 10 dana od dana preuzimanja iste, pa je stoga ovakvo samovoljno skraćivanje prekluzivnih rokova od strane Ugovornog tijela protivno zakonskim propisima.
Međutim, iznimno kratak rok koji je Ugovorno tijelo predvidjelo između preuzimanja Tenderske dokumentacije te dostave ponuda ne utiče samo na rokove za ulaganje žalbi, već i na pripremu ponude općenito. Naime, Ugovorno tijelo u Tenderskoj dokumentaciji propisalo koje dokaze zahtjeva pa je tako npr. pod točkom 3. a) propisalo da se kao dokaz zahtjeva, a) izvještaj o svim otvorenim računima pravne osobe, koji izdaje Centralna banka BiH. Navedeni izvještaj ne smije biti stariji od datuma objave obavještenja za predmetnu javnu nabavu.
Dakle, izvještaj koji Ugovorno tijelo zahtjeva ne smije biti izrađen prije 22.12.2020. godine, odnosno ovim zahtjevom Ugovorno tijelo nalaže da ponuditelji ovaj izvještaj pribave u periodu od 22.12.2020. godine do 27.12.2020. godine.
Nadalje, pod točkom 4. a) Ugovorno tijelo propisuje:

a) da ponuditelj ima uspješnu realizaciju jednog ili više ugovora iz oblasti usluga autobusnog prijevoza, u posljednje 3 (tri) godine, odnosno od početka poslovanja, ako je ponuditelj registriran, odnosno počeo sa radom prije manje od 3 (tri) godine, koji su u ukupnom zbiru jednaki ili veći od iznosa od 49.900,00 KM bez PDV-a, računajući od Objave obavještenja za predmetnu nabavu.

Ovdje ponovno Ugovorno tijelo ponuditeljima ostavlja rok za dostavu dokumentacije koja ne smije biti starija od datuma 22.12.2020. godine, dakle ponovno Ugovorno tijelo nalaže ponuditeljima da dokumentaciju dostave u iznimno kratkom roku od pet dana.

Žalitelj smatra da su rokovi propisani Tenderskom dokumentacijom iznimno kratki što utiče na kvalitetnu pripremu ponude, a uopće i mogućnost pripreme i dostave ponude, obzirom da je izvan kontrole ponuditelja rok izdavanja određenog dokumenta, odnosno ponuditelj ne može biti siguran da će mu određena institucija poput Centralne banke ili ugovorne strane u prethodnim postupcima dostaviti traženu dokumentaciju u točno određenim, kratkim rokovima kakve je propisalo Ugovorno tijelo. Imajući u vidu da su ponuditelji tek 22.12.2020. godine preuzeli dokumentaciju, vrlo je moguće da istog tog dana neće ni biti u mogućnosti podnijeti zahtjeve za izdavanje gore pobrojane dokumentacije, što dodatno skraćuje rok za dobivanje iste.
Zaključno svemu navedenom, Ugovorno tijelo propisivanjem ovako kratkih rokova onemogućava ponuditelje da svoje ponude dostave na fer i korektnoj osnovi, te na taj način postupa suprotno osnovnim načelima i principima javnih nabava kojih se dužan pridržavati.
Ovakvo postupanje Ugovornog tijela, protivno Zakonu o javnim nabavama te principima i načelima postupka javne nabave, posebno u dijelu onemogućavanja ponuditelja da žalbe izjave u zakonski ostavljenim rokovima, dovoljan je razlog za usvajanje predmetne žalbe, međutim, opreza radi, Žalitelj će u daljem toku žalbe isticati žalbene navode u pogledu same Tenderske dokumentacije odnosno zahtjeva Ugovornog tijela.

Ugovorno tijelo je u dijelu Tehničke i profesionalne sposobnosti, pod točkom 4. b) propisalo slijedeće:
a) da ponuditelj ima na raspolaganju najmanje 3 (tri) autobusa, kapaciteta 50-57 sjedišta, turističke izvedbe, sa funkcionalnim grijanjem i prtljažnim prostorom za smještaj skijaške opreme, ne starijih od 5 (pet) godina.
Žalitelj smatra da je ovako propisan uvjet u Tenderskoj dokumentaciji diskriminatoran, iz slijedećih razloga.
Ugovorno tijelo, određujući koji točno broj sjedišta autobusi moraju imati, propisuje uvjete koji su u suprotnosti sa člankom 3. Zakona o javnim nabavama. Ovaj članak naime propisuje:
*Ugovorno tijelo dužno je da postupa transparentno, da se u postupku javne nabave prema kandidatima/ponuditeljima ponaša jednako i nediskriminirajuće, na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabave i njegovom svrhom.*
Propisivanjem ovakvog uvjeta u pogledu sjedišta autobusa, Ugovorno tijelo nesporno ne osigurava pravičnu i aktivnu konkurenciju, čime postupa u suprotnosti sa zakonskim odredbama. Ugovorno tijelo nesporno, propisujući ovakav uvjet, pogoduje određenim ponuditeljima koji u svom voznom parku imaju autobuse sa točno određenim brojem sjedišta, pri tome onemogućavajući ostale ponuditelje da podnesu svoje ponude, odnosno onemogućava veći broj ponuditelja da podnesu svoje ponude, što je zapravo i cilj postupka javne nabave. Ugovorno tijelo ničim ne dokazuje iz kojeg razloga zahtjeva autobuse sa brojem sjedišta između 50-57, odnosno ne obrazlaže zašto je to eliminatoran uvjet, pa stoga postoji opravdana bojazan u objektivno postupanje Ugovornog tijela.
Žalitelj smatra da ovakav uvjet apsolutno ne bi smio biti eliminatoran, jer nije od iznimnog značaja za predmetni postupak javne nabave.
Broj sjedišta u autobusima nije standardiziran, pa se shodno tome proizvođačima ostavlja na volju koliko će sjedišta autobus ili minibus imati. Propisujući broj sjedišta fiksno, kako je to Ugovorno tijelo definiralo predmetnom Tenderskom dokumentacijom, očigledan je primjer pogodovanja točno određenom ponuditelju koji u svom voznom parku ima vozila određenog proizvođača, dok se svi ostali ponuditelji stavljaju u neravnopravan položaj.
Žalitelj smatra spornim i zahtjev Ugovornog tijela po pitanju starosti autobusa, jer je nejasno zašto Ugovorno tijelo zahtjeva da autobusi budu starosti do pet godina, odnosno zašto je to bitno i na

koji način utiče na predmetni postupak javne nabave. Ono što je nesporno bitno jeste da su autobusi ispravni, ali je bez značaja, po mišljenju Žalitelja, je li autobus starosti pet ili npr. sedam godina, jer starost autobusa nije ni u kojem slučaju od utjecaja na kvalitet usluga.
Upravo iz ovih razloga, prije svega propisivanjem određenog broja sjedišta, a zatim i starosti autobusa, ponuditelj "Globtour" d.o.o. Međugorje opravdano izražava sumnju u favoriziranje određenog ponuditelja, jer isti očigledno može ispuniti sve ove uvjete koji su u odnosu na ostale ponuditelje diskriminirajući i prema stanju njegovog voznog parka se i formiraju uvjeti u Tenderskoj dokumentaciji.
Ukoliko bi se prihvatilo ovakvo postupanje Ugovornog tijela, odnosno ovakvo propisivanje Tenderske dokumentacije, isto bi otvorilo široka vrata ugovornim tijelima za manipulacije i krojenja Tenderske dokumentacije u odnosu na uvjete koji favorizirani ponuditelj može ispuniti, dok je ostalim ponuditeljima to onemogućeno, čime bi se u potpunosti i obezvrijedio jedan strogo formalan postupak kakav je postupak javne nabave.
Na naprijed opisani način, Ugovorno tijelo je postupilo suprotno citiranoj odredbi članka 3. Zakona o javnim nabavama, na način da je narušilo aktivnu i pravičnu konkurenciju u postupku javne nabave, što sve predstavlja razlog za usvajanje ove žalbe i izmjenu ili poništenje nezakonito propisane Tenderske dokumentacije.

Nadalje, Ugovorno tijelo je pod točkom 4 - Tehnička i profesionalna sposobnost, podtočka a) propisalo da ponuditelj mora dostaviti slijedeći dokaz:

a) da ponuditelj ima uspješnu realizaciju jednog ili više ugovora iz oblasti usluga autobusnog prijevoza, u posljednje 3 (tri) godine, odnosno od početka poslovanja, ako je ponuditelj registriran, odnosno počeo sa radom prije manje od 3 (tri) godine, koji su u ukupnom zbiru jednaki ili veći od iznosa od 49.900,00 KM bez PDV-a, računajući od Objave obavještenja za predmetnu nabavu.

Ovako postavljen zahtjev Ugovornog tijela suprotan je Naputku za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, i to članku 7. stavak (4) kojim je propisano:
*(4) Ako Ugovorno tijelo od kandidata/ponuditelja kao dokaz tehničke i profesionalne sposobnosti traži popis ugovora, smatra se da je uvjet:*
*u vezi sa predmetom nabave, odnosno grupom predmeta nabave, ako se traži dokaz o izvršenju istog ili sličnog, odnosno istih ili sličnih ugovora kao što je predmet nabave, odnosno lot, te srazmjeran predmetu nabave, odnosno lotu, u slijedećim slučajevima:*
*kada se traži dokaz o izvršenju jednog ugovora, ako njegov iznos nije viši od procijenjene vrijednosti nabave, odnosno od procijenjene vrijednosti pojedinog lota;*
*kada se traži dokaz o izvršenju više ugovora, ako njihov zbirni iznos nije viši od procijenjene vrijednosti nabave, odnosno od procijenjene vrijednosti pojedinog lota.*
Dakle, kako procijenjena vrijednost predmetne javne nabave iznosi 49.900,00 KM bez PDV- a, Ugovorno tijelo ne može kao uvjet propisati da ponuditelji dostave popis izvršenih ugovora, čiji je ukupni zbir veći od iznosa od 49.900,00 KM bez PDV-a, jer iz naprijed navedene odredbe Naputka, u skladu sa kojim Tenderska dokumentacija mora biti usklađena, jasno proizlazi da Ugovorno tijelo može tražiti da zbir bude jednak procijenjenoj vrijednosti javne nabave, a ni u kojem slučaju veći. Stoga je nesporno da Ugovorno tijelo ponovno propisuje uvjet koji je u suprotnosti sa pozitivno pravnim propisima, što predstavlja razlog za izmjenu ili poništenje ovako nezakonito propisane Tenderske dokumentacije.

Žalitelj nadalje ističe kako Ugovorno tijelo i uvjetom propisanim pod točkom 4. c) postupa u suprotnosti sa odredbama Zakona o javnim nabavama i odredbama Naputka za pripremu modela

tenderske dokumentacije i ponuda, jer su uvjeti propisani ovom točkom diskriminatorni i nisu razmjerni predmetu javne nabave.

Naime, ovom točkom Ugovorno tijelo propisuje da ponuditelj mora dostaviti slijedeći dokaz:

a) *da ponuditelj posjeduje certifikate kojim se potvrđuje da zadovoljava standarde kvaliteta i standarde okolinskog upravljanja prema međunarodnim standardima ISO 9001 i ISO 14001 ili ekvivalent certifikata o navedenim standardima.*

Žalitelj ukazuje postupajućem tijelu na slijedeće zakonske odredbe, čijim tumačenjem nesporno proizlazi da je ovaj uvjet Ugovornog tijela suprotan istim.

Člankom 3. Zakona o javnim nabavama propisano je:

*Ugovorno tijelo dužno je da postupa transparentno, da se u postupku javne nabave prema kandidatima/ponuditeljima ponaša jednako i nediskriminiraiuće, na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabave i njegovom svrhom.*

Člankom 7. stavak (2) i (3) Naputka za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda propisano je slijedeće:

*Ako Ugovorno tijelo određuje uvjete financijske i/ili tehničke i profesionalne sposobnosti, tada mora od kandidata/ponuditelja tražiti da zadovolje minimalne uvjete financijske i/ili tehničke i profesionalne sposobnosti.*

*Obim informacija i minimalni uvjeti financijske i/ili tehničke i profesionalne sposobnosti koji se zahtijevaju za određeni ugovor moraju biti u vezi sa predmetom nabave i srazmjerni predmetu nabave, odnosno lotu.*

Nadalje, člankom 54. stavak (1) i (9) Zakona o javnim nabavama propisano je:

*(1) Tehničke specifikacije moraju svim kandidatima/ponuditeljima omogućiti jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju. Tehničke specifikacije uključivat će, kad god je to moguće, kriterij pristupačnosti za ljude s invaliditetom ili kriterij dizajna za sve korisnike.*

*(9) Osim ako nije opravdano predmetom nabave, u tehničkoj specifikaciji ne smije se uputiti na određene proizvođača, na porijeklo ili na poseban postupak, na marke, patente, tipove ili određeno porijeklo, ako bi se time pogodovalo ili bi se isključili određeni privredni subjekti ili određeni proizvodi. Takve napomene dopuštene su samo ako se predmet nabave ne može dovoljno precizno i razumljivo opisati, ali se bez izuzetka moraju označiti s dodatkom "ili ekvivalent". Nepoznavanje predmeta nabave ne oslobađa Ugovorno tijelo obaveze za definiranje predmeta nabave na stvarno konkurentskoj osnovi.*

U kontekstu naprijed citiranih zakonskih odredbi, Ugovorno tijelo ne može Tendersku dokumentaciju propisati na način da određenim zahtjevima iz Tenderske dokumentacije pogoduje točno određenim ponuditeljima, te na način da takvim postupanjem narušava pravičnu i aktivnu konkurenciju.

Žalitelj u tom smislu smatra da Ugovorno tijelo, propisivanjem ovakvog uvjeta pod točkom u pogledu ISO certifikata, profilira određene ponuditelje i na taj način narušava aktivnu konkurenciju.

Naime, posjedovanje ISO certifikata o standardu ne može i ne smije biti eliminatorni uvjet za prihvatljivost ponude, odnosno ne može se ponuda ponuditelja koja ne sadrži ovakav certifikat ocijeniti neprihvatljivom, jer ponuditelji nesumnjivo mogu vršiti sve usluge koje su predmet ovog postupka javne nabave i bez posjedovanja istog.

Domaćim pozitivnim propisima i ostalim podzakonskim aktima je propisano koje uvjete mora ispunjavati jedno gospodarsko društvo da bi obavljalo djelatnost u unutarnjem i međunarodnom linijskom prijevozu putnika što se potvrđuje izdatom licencom i rješenjima o ispunjavanju uvjeta

za obavljanje djelatnosti. U tom dijelu, zahtijevanje certifikata kao eliminatoran uvjet je diskriminatoran i pogoduje se određenom ponuditelju!
Naime, ako prijevoznik posjeduje licencu prijevoznika izdatu od strane nadležnog tijela **ispunio je sve uvjete tehničke i profesionalne sposobnosti za obavljanje djelatnosti.**
Zakon o cestovnom prijevozu FBiH u članku 3. stavak (1) točka 13 propisuje definiciju licence:
*"Licenca je dokument kojim prijevoznik potvrđuje da ispunjava temeljne uvjete za obavljanje javnog prijevoza propisane ovim zakonom i propisima donesenim na temelju njega. S licencom donesenom na niovu FBiH prijevoznik može obavljati prijevoz na teritoriju BiH dok licencom izdatom po osnovu Zakona o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prijevozu može obavljat međunarodni prijevoz."*
Dakle, samo posjedovanje licence od strane društva tj. ponuditelja potvrđuje da isti ispunjava sve uvjete da bi se bavio tom djelatnošću. Ugovorno tijelo ni u jednom dijelu Tenderske dokumentacije ne obrazlaže iz kojeg razloga zahtjeva da ponuditelji dostave ove certifikate, niti navodi što će to prihvatiti kao "ekvivalent" tom certifikatu, što onemogućava ponuditelje da na kvalitetno i na konkurentskoj osnovi pripreme svoje ponude.
Žalitelja zaključuje da je Ugovorno tijelo načinilo niz povreda kako zakona tako i podzakonskih propisa. Prije svega je Ugovorno tijelo propisalo iznimno kratke rokove i time onemogućilo pravovremeno i kvalitetno pripremanje ponude, a zatim je u dijelu tehničke i profesionalne sposobnosti propisalo niz takvih uvjeta koji su nedvojbeno u suprotnosti sa propisima, što je Žalitelj i dokazao, pa to sve predstavlja dovoljan razlog za izmjenu ili poništenje tako nezakonito i nepravilno propisane Tenderske dokumentacije.
Obzirom na sve naprijed navedeno, predlaže da Ugovorno tijelo usvoji ovu žalbu, izmjeni navedeni (ožalbeni) dio Tenderske dokumentacije, te Žalitelju nadoknadi troškove sastava ove žalbe u iznosu od 960,00 KM + 17% PDV = 1.123,20 KM.
Ukoliko Ugovorno tijelo ne usvoji ovu žalbu, predlaže da istu na razmatranje dostavi Uredu za razmatranje žalbi BiH, te da URŽ BiH žalbu usvoji, poništi Tendersku dokumentaciju za nabavu usluga - organiziranje prijevoza građana i turista Kantona Sarajevo na planine Bjelašnicu, Igman i Jahorinu za potrebe Turističke zajednice KS, ugovornog tijela Turističke zajednice KS, naloži Ugovornom tijelu da Žalitelju nadoknadi troškove sastava ove žalbe u iznosu od 960,00 KM + 17% PDV = 1.123,20 KM, te naloži Ministarstvu financija i trezora BiH da Žalitelju izvrši povrat naknade uplaćene za vođenje žalbenog postupka.

Ugovorno tijelo u svom izjašnjenju navodi kako je žalba dopuštena, pravovremena i izjavljena od ovlaštene osobe, ali **neosnovana.**

Razmatrajući I žalbeni navod Žalitelja Ugovorno tijelo navodi sljedeće:
Ugovorno tijelo u postupcima javnih nabavi posebno vodi računa o općim principima naznačenim u članku 3. Zakona, te ističe kako je poduzelo sve radnje i postupilo u potpunosti u skladu sa Zakonom: donijelo Odluku o pokretanju postupka javne nabave u skladu sa planom javnih nabava, sačinilo Tendersku dokumentaciju i naznačilo sve zahtjeve koje trebaju ispuniti potencijalni ponuditelji u skladu sa svojim potrebama, svrhom i kompleksnošću predmeta javne nabave, objavilo Obavještenje o javnoj nabavi na portalu javnih nabava, te dostavilo obavijest potencijalnim ponuditeljima onako kako to propisuje Zakon.
Žalitelj proizvoljno i pogrešno pretpostavlja da je Ugovorno tijelo „skratilo" rokove za žalbu propisane člankom 101. Zakona, te bez ikakvog smisla upućuje da je rok za žalbu na odluku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja za postupke male vrijednosti 5 dana od prijema iste, članak 88. Zakona.

Ugovornom tijelu nije jasno na osnovu čega je Žalitelj zaključio i potpuno pogrešno pretpostavio da je Ugovorno tijelo „skratilo" rok za žalbu i da Ugovorno tijelo ne poznaje propise Zakona kojim je regulirana pravna zaštita u postupcima javnih nabava. Nadalje Ugovornom tijelu nije jasno kojim je to radnjama u postupku onemogućilo nekog od ponuditelja da uloži žalbu u zakonskom roku i na koji način Ugovorno tijelo može „skratiti" zakonski rok za žalbu.
Postupanje Ugovornog tijela po žalbi je potpuno druga radnja u postupcima javnih nabava za koju je odgovorno isključivo Ugovorno tijelo.
Također, Žalitelj u potpunosti zanemaruje činjenicu da se radi o postupku javne nabave male vrijednosti, tj. konkurentskom zahtjevu za dostavu ponuda, te da Zakon niti jednom odredbom ne obavezuje ugovorna tijela na minimalan ili maksimalan rok koji treba proteći od objave obavještenja do dostavljanja ponuda. Ugovorno tijelo je u potpunosti postupilo u skladu sa člankom 88. Zakona i osiguralo objektivan rok u kojem ponuditelji mogu pripremiti svoje ponude.
Ugovorno tijelo ističe da je Tenderska dokumentacija i naznačeni zahtjevi u potpunosti u skladu sa Naputkom za pripremu modela Tenderske dokumentacije i ponuda, a posebno sa člankom 3. koji se odnosi na sadržaj Tenderske dokumentacije i člankom 7. koji se odnosi na način određivanja minimalnih sposobnosti kandidata/ponuditelja.
Konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda je postupak reguliran odredbama članka 87.-89. Zakona. Navedene odredbe ne propisuju koje dokumente je Ugovorno tijelo dužno zahtijevati prilikom provođenja ovog postupka. Dakle, u ovom postupku Ugovorno tijelo samostalno utvrđuje koje dokumente će zahtijevati kako bi utvrdilo sposobnost ponuditelja da realizira ugovor, kao i sve druge dokumente i izjave koje propisuje Zakon.
Ugovorno tijelo napominje da u predmetnom postupku Ugovorno tijelo nije zaprimilo niti jedno pitanje/zahtjev za pojašnjenje Tenderske dokumentacije, odnosno primjedbu od strane potencijalnih ponuditelja na bilo koji način, koji su preuzeli Tendersku dokumentaciju, a koje bi se odnosilo na produženje roka za dostavu ponuda. Ugovorno tijelo bi u takvom slučaju sigurno razmotrilo zahtjeve ponuditelja za produženje roka za dostavu ponuda, te postupilo u skladu sa zahtjevom i objektivno produžilo prvobitni rok za dostavu ponuda, te upućuje Žalitelja i na tu mogućnost u postupcima javnih nabava, kako ne bi dolazili u situacije nepotrebnog obustavljanja postupaka javnih nabava do konačnog rješenja URŽ-a, a samim tim i poslovnih procesa Ugovornog tijela.
Ugovorno tijelo je imajući u vidu kompleksnost i važnost predmeta nabave, obzirom da se radi o usluzi prijevoza putnika (građana i turista), postavljajući kvalifikacijske uvjete posebno vodilo računa da osigura kvalitetnu uslugu po visokim standardima, pa je tako tražilo od ponuditelja, a u skladu sa čl. 47. Zakona, Izvještaj o otvorenim računima koje izdaje Centralna banka. Opće je poznato da je praksa Centralne banke da po primljenom zahtjevu za izdavanje takvog izvještaja postupa odmah, tj. takav izvještaj se dobija od Centralne banke odmah po predavanju zahtjeva. Ponuditeljima, a i ugovornim tijelima je poznata ta praksa Centralne banke, obzirom da je i tamo prepoznata važnost te vrste dokumentacije u postupcima javnih nabava.
Što se tiče zahtjeva iz točke 4. pod a) Tenderske dokumentacije Ugovorno tijelo je jasno propisalo da ponuditelji trebaju imati uspješno izvršene ugovore u zadnje 3 godine ili od početka poslovanja ako su počeli sa radom prije manje od 3 godine, računajući od dana objave obavještenja. Dakle, navod se odnosi na izvršene ugovore u periodu od dana objave obavještenja do u nazad 3 godine. Da bude jasnije, ugovori trebaju biti uspješno realizirani u periodu od 22.12.2017. do 22.12.2020. godine. Ugovorno tijelo niti jednom odredbom Tenderske dokumentacije nije propisalo kada treba biti datirana potvrda te je ostavilo mogućnost ponuditeljima da dostave potvrde koje već imaju u arhivi, a odnose se na predmetnu javnu nabavu. Također, Ugovorno tijelo je ostavilo mogućnost da ako se ta potvrda ne može dobaviti iz objektivnih razloga od druge strane da će prihvatiti **Izjavu**

**ponuditelja uz predočenje dokaza o pokušajima pribavljanja te potvrde što je u potpunosti u skladu sa člankom 48. stavak (1) i stavak (2) Zakona.**
**Nadalje Žalitelj u svom navodu potpuno pogrešno zaključuje da je ostavljen rok za pribavljanje ove dokumentacije 5 dana tj. od 22.12.2020. do 27.12.2020. godine, iako je u Tenderskoj dokumentaciji naznačen rok za dostavljanje ponude 28.12.2020. godine, te je rok za dostavu ponude točno 6 dana od objave obavještenja** za predmetnu javnu nabavu.
Ugovorno tijelo ističe da je Žalitelj mogao uputiti zahtjev za pojašnjenje Tenderske dokumentacije, kako bi otklonio eventualne nedoumice i svoju ponudu pripremio na najbolji mogući način i zadovoljio tražene uvjete koji su u potpunosti u skladu sa čl. 48. i 49. Zakona, te napominje da je opće poznata praksa Centralne banke da izvještaje ove vrste izdaje odmah po prijemu zahtjeva ponuditelja, shvaćajući važnost i rokove u postupcima javnih nabavi, te da Ugovorno tijelo ne može odugovlačiti postupke zato što ponuditelji nisu na vrijeme predali zahtjev nadležnim institucijama ili nekim drugim pravnim osobama. Ističe da se radi o standardnoj dokumentaciji koja se zahtjeva za postupke javnih nabava, a sve u skladu sa čl. 47. Zakona.
Ugovorno tijelo, žalbeni navod Žalitelja u žalbi označen kao „I" u potpunosti smatra neosnovanim, netočnim i tendencioznim, jer Žalitelj nije dokazao da je Ugovorno tijelo u postupku prekršilo neku od odredbi Zakona i podzakonskih akata koji se odnose na oblast javnih nabava.

Razmatrajući II žalbeni navod Žalitelja Ugovorno tijelo navodi kako Žalitelj u svom navodu potpuno pogrešno i proizvoljno zaključuje da Ugovorno tijelo postavljanjem ovakvog uvjeta u Tenderskoj dokumentaciji postupa suprotno odredbama zakona.
Obzirom na vrstu usluge koja je predmet javne nabave, Ugovorno tijelo je u skladu sa Zakonom zahtijevalo u Tenderskoj dokumentaciji vozila koja ispunjavaju najviše uvjete u pogledu tehničke ispravnosti, starosti, ekoloških i drugih standarda kvaliteta, što je u potpunosti u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima koji se tiču oblasti javnih nabavi u BiH.
Pripremajući Tendersku dokumentaciju i planiranje realizacije predmetne usluge Ugovorno tijelo je došlo do sljedećih podataka i standarda u organiziranju turističkih putovanja:
S obzirom na njihovu namjenu, autobusi turističkoga tipa najčešće moraju zadovoljiti visoko postavljene kriterije. Porastom životnog standarda, zahvaljujući sve većoj međunarodnoj otvorenosti i globalizaciji postupno se profilirala kategorija turističkih autobusa kao posebna vrsta nadogradnje. Autobusi turističkoga tipa specijalizirani su za pružanje transportnih usluga u turističkom prometu zbog čvrste uzajamne povezanosti sa zahtijevanom visokom razinom turističke usluge i udobnosti putnika. To je u pravilu dovelo do napuštanja prakse primjene autobusa međugradskog tipa u turističkom prometu i njihovom supstitucijom turističkim autobusima. Na tržištu prevladavaju dvije osnovne kategorije koje se razlikuju prema kapacitetu, brzini, opremi i uslugama te nabavnoj cijeni, i to: - visokopodni autobusi (50 - 57 sjedećih mjesta), - autobusi na sprat (70 - 90 sjedećih mjesta). Visokopodni autobusi redovito sačinjavaju većinu voznog parka turističkih agencija koje ih prema potrebi upotrebljavaju za duža turistička putovanja, jednodnevne izlete i za lokalni transfer turista u turističkoj destinaciji, razgledavanje, shuttle-prijevoze (prijevoze putnika između aerodroma i središta grada, odnosno hotela) i slično.
Ugovornom tijelu nije jasno zbog čega Žalitelj smatra da je došlo do povrede općih principa javne nabave naznačenih u članku 3. Zakona, kad je Ugovorno tijelo u pripremi Tenderske dokumentacije posebno vodio računa da osigura pravičnu konkurenciju. Prethodnim istraživanjem relevantnog tržišta Ugovorno tijelo je došlo do zaključka da najveći broj agencija posjeduje autobuse sa naznačenim brojem sjedišta. Također u Tenderskoj dokumentaciji Ugovorno tijelo

nigdje nije zahtijevalo fiksan broj sjedišta (kako navodi Žalitelj), nego je baš iz tih razloga ostavilo mogućnost ponuditeljima da ponude veći broj različitih autobusa.
Žalitelj tendenciozno napominje da taj uvjet nije važan za predmetni postupak, te potpuno pogrešno i nespretno zaključuje da je cilj postupka javne nabave da više ponuditelja podnese ponude.
Također, Ugovorno tijelo je prilikom pokretanja postupka javne nabave posebno vodilo računa o mjerama koje su na snazi, a odnose se na pandemiju izazvanu virusom COVID-19, te odredilo broj sjedišta tako da ukoliko autobus bude popunjen na način svakog drugog mjesta kako to mjere nalažu, plus vozač i osoblje Ugovornog tijela zaduženo na realizaciji usluge, broj ne prelazi 30 ljudi u zatvorenom prostoru.
Ugovorno tijelo ni u kojem slučaju nije dužno naznačavati i dokazuje zbog čega navodi određene uvjete u Tenderskoj dokumentaciji, te smatra da je ovako postavljen uvjet u potpunosti u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima koji se odnose na oblast javnih nabava.

U pogledu tvrdnje Žalitelja da je Ugovorno tijelo ograničilo konkurenciju i prekršilo Zakon propisivajući starost autobusa od najviše 5 godina, Ugovorno tijelo ističe da je to apsolutno tendenciozno, paušalno i subjektivno, jer Ugovorno tijelo ni u jednom dijelu Tenderske dokumentacije nije zahtijevalo starost autobusa vezanu za određenu godinu proizvodnje ili marku. Ostavilo je mogućnost ponuditeljima da ponude sve autobuse koji su proizvedeni u zadnjih 5 godina i ispunjavaju uvjete. Žalitelj u žalbi navodi da nije važna starost autobusa za kvalitet izvršenja usluge.
Ugovorno tijelo postavlja pitanje, da li se isto kvalitetno voziti u eg abile starom 20 godina ili u eg abile proizvedenom npr. 2015. godine ili mlađem.
Sljedeće je pitanje, zašto kupovati nov eg abile kad je veća ponuda starih i polovnih eg abile na tržištu. Ovaj navod Žalitelja je potpuno pogrešan i irelevantan, te ga je nepotrebno posebno pobijati.
Ugovorno tijelo navodi kako je prilikom sačinjavanja Tenderske dokumentacije vodilo računa o ekološkim standardima, posebno imajući u vidu sa kakvim problemima se suočavaju građani Sarajeva i turisti zbog nečistog zraka u zimskim periodima, gdje je Sarajevo među najzagađenijim gradovima u svijetu.
Podatak da je u Evropi na snazi EURO VI razina emisije ispušnih plinova za sva nova cestovna vozila proizvedena nakon 1. Septembra 2015. godine. Potrošnja goriva, emisija štetnih plinova, ispuštanje krutih čestica svedeni su na vrlo nisku razinu u odnosu na stare autobuse.
Kada se još uzme u obzir da se dio predmetnih usluga odnosi i na brendiranje autobusa logom Ugovornog tijela, Ugovorno tijelo je jasno opredjeljeno da želi najkvalitetniju uslugu prijevoza na planine za građane i turiste po europskim standardima za takvu vrstu usluga, te da želi da se građani i turisti voze u što novijim, sigurnijim i udobnijim autobusima.
**Kao prilog izrečenog upućujemo na** Rješenje URŽ-a broj JN2-03-07-1-1871-7/20 od dana 24.09.2020. godine.
Obzirom na naprijed naznačeno žalbeni navod Žalitelja u žalbi označen kao „II" u potpunosti smatra neosnovanim, netočnim i tendencioznim, jer Žalitelj nije dokazao da je Ugovorno tijelo u postupku prekršilo neku od odredbi Zakona i podzakonskih akata koji se odnose na oblast javnih nabavi, te da je Ugovorno tijelo postupilo u potpunosti sa općim principima naznačenim u članku 3. Zakona.

Ugovorno tijelo ističe kako je točno da je propisalo uvjet pod 4 - Tehnička i profesionalna sposobnost pod točkom a)

*Da ponuditelj ima uspješnu realizaciju jednog ili više ugovora iz oblasti usluga autobuskog prijevoza u posljednje 3 (tri) godine, odnosno od početka poslovanja, ako je ponuditelj registriran, odnosno počeo sa radom prije manje od 3 (tri) godine, koji su u ukupnom zbiru jednaki ili veći od iznosa od 49.900,00 KM bez PDV-a, računajući od Objave obavještenja za predmetnu nabavu.*
Ugovorno tijelo ističe kako je u potpunosti postupilo u skladu sa odredbama članka 48. Zakona i članka 7. Naputka, te se navod Žalitelja da Ugovorno tijelo zahtjeva veći iznos je potpuno netočan i subjektivan, jer je jasno naznačeno **„jednak ili veći"**, a nikako manji.
Ugovorno tijelo je ovakvom formulacijom samo skreće pažnju da ugovori zbirno moraju iznositi minimalno 49.900,00 KM bez PDV-a, nikako manje, te da ako dostave veći zbirni iznos da će takve ponude biti prihvatljive. Nejasno je kako Žalitelj zaključuje da je Ugovorno tijelo zahtijevalo veći iznos od procijenjene vrijednosti javne nabave. Iz svega jasno proizlazi da je Ugovorno tijelo postupilo u potpunosti u skladu sa Zakonom i Naputkom.
Obzirom na naprijed naznačeno žalbeni navod Žalitelja u žalbi označen kao „III" u potpunosti smatra neosnovanim, netočnim i tendencioznim, jer Žalitelj nije dokazao da je Ugovorno tijelo u postupku prekršilo neku od odredbi Zakona i podzakonskih akata koji se odnose na oblast javnih nabava.

Ugovorno tijelo u pogledu žalbenog navoda koji se odnosi zahtijevanje osiguranja certifikata navodi kako je kao uvjet u Tenderskoj dokumentaciji navelo dostavu dokaza uz primjenu odredbe članka 54. stavak 2) alineja a), koja je definirana na sljedeći način:
„Pozivanjem na tehničke specifikacije i, uz uvažavanje sljedećeg redoslijeda, na bosansko-hercegovačke standarde kojima se preuzimaju europski standardi, europska tehnička odobrenja, zajedničke tehničke referentne sisteme koje su utemeljila europska tijela za standardizaciju ili, ako oni ne postoje na bosansko-hercegovačke standarde, bosansko- hercegovačka tehnička odobrenja ili bosansko-hercegovačke tehničke specifikacije koje se odnose na projektiranje, izračun i izvođenje radova, te upotrebu proizvoda pri čemu se svaka uputa mora označiti riječima „ili ekvivalent".
Također, Ugovorno tijelo je vodilo računa i o članku 48. stavak 6) Zakona koji propisuje:
*„Ako se u Tenderskoj dokumentaciji zahtijeva osiguranje certifikata koje izdaju nezavisna tijela, a kojima se potvrđuje da kandidat/ponuditelj zadovoljava određene standarde osiguranja kvaliteta, Ugovorno tijelo dužan je pozvati se na sisteme osiguranja kvaliteta koji se zasnivaju na odgovarajućim europskim serijama standarda koje su potvrdila tijela koja su u skladu s europskim serijama standarda koje se tiču izdavanja certifikata. Ugovorno tijelo dužan je prihvatiti i druge dokaze o ekvivalentnim mjerama osiguranja kvaliteta od kandidata/ponuditelja koji nemaju pristupa takvim certifikatima."*
Imajući u vidu ove zakonske odredbe Ugovorno tijelo ističe stav da Žalitelj potpuno pogrešno, netočno i subjektivno donosi zaključak da je Ugovorno tijelo postupilo suprotno odredbama Zakona i Naputka. Zahtjevom u Tenderskoj dokumentaciji jasno je naznačeno da će biti prihvatljiv i ekvivalent traženih certifikata iz standarda kvalitete i standarda okolinskog upravljanja. Žalitelj svjesno zaboravlja i ne naglašava da je Ugovorno tijelo propisalo u uvjetu **„ili ekvivalent"**.
Također ovom Ugovornom tijelu nije jasan zaključak Žalitelja da se ovakvom formulacijom pogoduje nekom ponuditelju. Svi ponuditelji koji ispunjavaju traženi uvjet konkurentni su u predmetnom postupku javne nabave.
Konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda je postupak reguliran odredbama članka 87.-89. Zakona. Navedene odredbe ne propisuju koje dokumente je Ugovorno tijelo dužno zahtijevati prilikom provođenja ovog postupka. Dakle, u ovom postupku Ugovorno tijelo samostalno utvrđuje

koje dokumente će zahtijevati kako bi utvrdilo sposobnost ponuditelja da realizira ugovor, kao i sve druge dokumente i izjave koje propisuje Zakon.
Upućivanjem na pozitivne propise, licencu, odobrenje za obavljanje djelatnosti jasno je da se pokušava smanjiti standard u vršenju usluga koje su predmet nabave, tako što se naglašava koje minimalne uvjete moraju zadovoljavati privredni subjekti kako bi mogli obavljati određenu djelatnost.
Obzirom na vrstu usluge koja je predmet javne nabave, Ugovorno tijelo je u skladu sa Zakonom zahtijevalo u Tenderskoj dokumentaciji vozila koja ispunjavaju najviše uvjete u pogledu tehničke ispravnosti, starosti, ekoloških i drugih standarda kvaliteta, što je u potpunosti u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima koji se tiču oblasti javnih nabavi u BiH.
Naravno da je točno da svi privredni subjekti koji posjeduju te minimalne uvjete mogu obavljati djelatnost, ali u ovom slučaju Ugovorno tijelo zahtjeva veći i kvalitetniji nivo tih usluga, a sve u skladu sa europskim standardima.
Opće je poznato da su ISO certifikati vrlo relevantni dokazi kojim privredni subjekti, ispunjavajući ove međunarodne standarde prilikom pružanja usluga, žele nivo svojih usluga izdići na što kvalitetniji međunarodni nivo. Vrlo je lako doći do informacija o međunarodnim ISO standardima. Standard ISO 9001 koji je zahtijevalo Ugovorno tijelo u ovoj Tenderskoj dokumentaciji odnosi se na veći nivo kvaliteta u pružanju usluga krajnjim korisnicima i pravni subjekt koji ga posjeduje opredijeljen je da svoje usluge izvršava na međunarodno priznat kvalitetan način. Drugi zahtijevani standard ISO 14001 odnosi se na upravljanje zaštitom okoliša, te privredni subjekti koji ga zadovoljavaju jasno su opredijeljeni da ovaj važan segment života ljudi u svom poslovanju ne zanemaruju. Ovo je posebno važno, imajući u vidu probleme u Sarajevu kada govorimo o zagađenosti zraka u zimskim danima, gdje je Sarajevo među najzagađenijim gradovima u svijetu. Oba standarda su od velikog značaja za Ugovorno tijelo obzirom da se organizira prijevoz građana i turista na planine u zimskim danima, a sve pod brendom Ugovornog tijela i promocije turističkih potencijala i proizvoda Kantona Sarajevo.
Kao prilog naznačenog upućujemo na Rješenje URŽ-a broj JN2-03-07-1-1871-7/20 od dana 24.09.2020. godine.
Obzirom na naprijed naznačeno žalbeni navod Žalitelja u žalbi označen kao „IV" u potpunosti smatra neosnovanim, netočnim i tendencioznim, jer Žalitelj nije dokazao da je Ugovorno tijelo u postupku prekršilo neku od odredbi Zakona i podzakonskih akata koji se odnose na oblast javnih nabava.
Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Ugovorno tijelo smatra da nije došlo do povrede odredaba Zakona o javnim nabavama i podzakonskih akata, te ovim putem predlaže da URŽ, u skladu sa Zakonom donese odluku kojom se žalba odbija u cijelosti kao neosnovana, a samim tim i zahtjev za troškove pravnog zastupanja, kao i povrat troškova na ime administrativne takse u postupku po žalbi.
U navedenom smislu i iz navedenih razloga, razmatrajući žalbu Žalitelja, utvrđeno je kao u dispozitivu ovog Izjašnjenja na žalbu, te se kompletan predmetni spis prosljeđuje URŽ-u.

U skladu s člankom 94. stavak 3. Zakona o javnim nabavama Žalitelj je aktom broj JN2-03-07-1-3811-4/20 od 05.01.2021. godine obaviješten o izjašnjenju Ugovornog tijela, te mu je omogućeno da se očituje o istom.

Sukladno članku 109. Zakona o javnim nabavama, ovo tijelo je utvrdilo da je žalba dopuštena, blagovremena i izjavljena od ovlaštene osobe.

**Žalba je djelomično osnovana.**

Postupajući po žalbi u žalbenom postupku pred ovim tijelom, izvedeni su dokazi temeljem pregleda dostavljenog materijala, odnosno predmetne tenderske dokumentacije, te je izvršena analiza svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, a u odnosu na žalbene navode i propisani zakonski postupak. Utvrđeno je da su žalbeni navodi Žalitelja djelomično osnovani, te da se žalba usvaja.

Žalitelj u prvom žalbenom navodu ističe kako je Ugovorno tijelo propisalo iznimno kratke rokove i time onemogućilo pravovremeno i kvalitetno pripremanje ponude, te nemogućnost ulaganje žalbe na Tendersku dokumentaciju u propisanom roku, tj. *najkasnije 10 dana od dana preuzimanja tenderske dokumentacije.*

Ugovorno tijelo u izjašnjenju navodi kako Žalitelj u potpunosti zanemaruje činjenicu da se radi o postupku javne nabave male vrijednosti, tj. konkurentskom zahtjevu za dostavu ponuda, te da Zakon niti jednom odredbom ne obavezuje ugovorna tijela na minimalan ili maksimalan rok koji treba proteći od objave obavještenja do dostavljanja ponuda. Ugovorno tijelo je u potpunosti postupilo u skladu sa člankom 88. Zakona i osiguralo objektivan rok u kojem ponuditelji mogu pripremiti svoje ponude.
Ugovorno tijelo također ističe kako Žalitelj u svom navodu potpuno pogrešno zaključuje da je ostavljen rok za pribavljanje ove dokumentacije 5 dana, tj. od 22.12.2020. do 27.12.2020. godine, iako je u Tenderskoj dokumentaciji naznačen rok za dostavljanje ponude 28.12.2020. godine, te je rok za dostavu ponude točno 6 dana od objave obavještenja za predmetnu javnu nabavu.

Ovo tijelo je izvršilo uvid u tendersku dokumentaciju i utvrdilo kako je Obavještenje o nabavi objavljeno 22.12.2020. godine, a točkom I predmetne tenderske dokumentacije je propisano da: ***Rok za dostavljanje ističe 28.12.2020. godine u 10,00 sati.***

Ovo tijelo zaključuje kako je rok od objave obavještenja za predmetnu javnu nabavu za dostavu ponude do krajnjeg roka za predaju ponuda od 6 dana, nerealno kratak, na što Žalitelj s pravom ukazuje.
Naime, imajući u vidu kako je člankom 101. stavak (1) pod b) Zakona o javnim nabavama propisano da je rok za izjavljivanje žalbe; *b) najkasnije 10 dana od dana preuzimanja tenderske dokumentacije;* ovo tijelo zaključuje kako je u konkretnom slučaju predviđeno da se žalba može uložiti i nakon krajnjeg roka za predaju ponuda, kao i termina otvaranja ponuda jer je isti prema odredbi točke J predviđen za dan 28.12.2020. godine u 11:00 sati.
Zbog ove činjenice ovo tijelo zaključuje kako je propisani rok od 6 šest dana od objave obavještenja za predmetnu javnu nabavu za dostavu ponude do krajnjeg roka za predaju ponuda, nerealno kratak, neprimjeren i u konačnici nezakonit iz naprijed obrazloženih razloga.
Ovo tijelo upućuje na činjenicu da je ugovorno tijelo dužno voditi računa prilikom utvrđivanja termina (datuma) objave obavještenja za javnu nabavu, krajnjeg roka za predaju ponuda, te termina za otvaranje ponuda imajući u vidu odredbe članka 101. Zakona o javnim nabavama, posebno u odnosu na rokove za ulaganje žalbe na tendersku dokumentaciju, što u konkretnom slučaju Ugovorno tijelo nije učinilo.
Ovo tijelo također smatra osnovanim navod Žalitelja u kojem ističe kako iznimno kratak rok koji je Ugovorno tijelo predvidjelo između preuzimanja Tenderske dokumentacije te dostave ponuda ne utječe samo na rokove za ulaganje žalbi, već i na pripremu ponude općenito, imajući u vidu da

je Ugovorno tijelo u Tenderskoj dokumentaciji propisalo da zahtjeva izvještaj o svim otvorenim računima pravne osobe, koji izdaje Centralna banka BiH, koji ne smije biti stariji od datuma objave obavještenja za predmetnu javnu nabavu, tj. mora biti pribavljen u razdoblju od 22.12.2020. godine do 28.12.2020. godine, kao i dokaz da ponuditelj ima uspješnu realizaciju jednog ili više ugovora iz oblasti usluga autobusnog prijevoza, u posljednje 3 (tri) godine, koji također ne smije biti stariji od datuma 22.12.2020. godine, što praktično znači da se ponovno nalaže ponuditeljima da dokumentaciju dostave u iznimno kratkom roku od šest dana.
Osnovano Žalitelj ukazuje i na činjenicu da su rokovi propisani Tenderskom dokumentacijom iznimno kratki, što izravno utječe na kvalitetnu pripremu ponude, a uopće i mogućnost pripreme i dostave ponude, obzirom da je izvan kontrole ponuditelja rok izdavanja određenog dokumenta, odnosno ponuditelj ne može biti siguran da će mu određena institucija poput Centralne banke ili ugovorne strane u prethodnim postupcima dostaviti traženu dokumentaciju u točno određenim, kratkim rokovima kakve je propisalo Ugovorno tijelo.
Slijedom naprijed jasno utvrđenog i obrazloženog ovo tijelo žalbeni navod Žalitelja smatra **osnovanim.**

Žalitelj nadalje navodi kako je propisan uvjet u Tenderskoj dokumentaciji diskriminatoran, u dijelu Tehničke i profesionalne sposobnosti, pod točkom 4. b) da ponuditelj ima na raspolaganju najmanje 3 (tri) autobusa, kapaciteta 50-57 sjedišta, turističke izvedbe, sa funkcionalnim grijanjem i prtljažnim prostorom za smještaj skijaške opreme, ne starijih od 5 (pet) godina, diskriminatoran i u suprotnosti sa člankom 3. Zakona o javnim nabavama, te Žalitelj opravdano izražava sumnju u favoriziranje određenog ponuditelja, jer isti očigledno može ispuniti sve ove uvjete koji su u odnosu na ostale ponuditelje diskriminirajući i prema stanju njegovog voznog parka se i formiraju uvjeti u Tenderskoj dokumentaciji.

Ugovorno tijelo navodi kako je u pripremi Tenderske dokumentacije posebno vodilo računa da osigura pravičnu konkurenciju, te je prethodnim istraživanjem relevantnog tržišta, došlo do zaključka da najveći broj agencija posjeduje autobuse sa naznačenim brojem sjedišta, a u Tenderskoj dokumentaciji nigdje nije zahtijevalo fiksan broj sjedišta (kako navodi Žalitelj), nego je baš iz tih razloga ostavilo mogućnost ponuditeljima da ponude veći broj različitih autobusa.
Ugovorno tijelo ističe kako je prilikom pokretanja postupka javne nabave posebno vodilo računa o mjerama koje su na snazi, a odnose se na pandemiju izazvanu virusom COVID-19, te odredilo broj sjedišta tako da ukoliko autobus bude popunjen na način svakog drugog mjesta kako to mjere nalažu, plus vozač i osoblje Ugovornog tijela zaduženo na realizaciji usluge, broj ne prelazi 30 ljudi u zatvorenom prostoru.

Uvidom u tendersku dokumentaciju, točku C- Uvjeti za kvalifikaciju ponuditelja pod 4) Tehnička i profesionalna sposobnost (članka 48.-51. Zakona) pod b), ovo tijelo je utvrdilo kako je Ugovorno tijelo propisalo da *ponuditelj ima na raspolaganju najmanje 3 (tri) autobusa kapaciteta 50-57 sjedišta, turističke izvedbe, sa funkcionalnim grijanjem i prtljažnim prostorom za smještaj skijaške opreme, ne starijim od 5 (pet) godina.*

Ovo tijelo je razmatrajući navedeni žalbeni navod utvrdilo kako je Ugovorno tijelo imalo pravo propisati naprijed navedeni zahtjev imajući u vidu namjenu zahtijevanih autobusa, tj. autobusi su turističkoga tipa te moraju zadovoljiti visoko postavljene kriterije, koje se odnose na prijevoz turista.

Autobusi turističkoga tipa specijalizirani su za pružanje transportnih usluga u turističkom prometu zbog čvrste uzajamne povezanosti sa zahtijevanom visokom razinom turističke usluge i udobnosti putnika, za koje je ugovorno tijelo dužno osigurati posebne uvjete, a posebno u pogledu sjedećih mjesta, zbog čega ovo tijelo zaključuje kako je sasvim primjeren zahtjev u pogledu kapaciteta sjedišta (50 - 57 sjedećih mjesta), te u navedenoj odredbi ne vidi ništa sporno, posebno imajući u vidu mjere koje se odnose na pandemiju izazvanu virusom COVID-19.
Ovo tijelo također smatra kako je zbog namjene zahtijevanih autobusa, sasvim opravdan i primjeren zahtjev da autobusi budu „ne stariji od 5 (pet) godina", imajući u vidu aspekt manje potrošnje goriva i manju emisiju štetni ispušnih plinova, a činjenica da je praksa u svijetu da se turisti prevoze novijim sigurnijim i udobnijim autobusima, što predstavlja približavanje i izjednačavanje s europskim standardima za pružanje usluga u području turizma, zbog čega ovo tijelo zaključuje kako nema ništa sporno u propisanoj odredbi o starosti autobusa za namjenu prijevoza turista.

Činjenica da neki od ponuditelja ne posjeduju autobuse „ne starije od 5 godina" ne znači da su diskriminirani, niti je propisani uvjet u suprotnosti s načelima propisanih u članku 3. Zakona o javnim nabavama kako to ističe Žalitelj.
Prilikom definiranja tehničkih karakteristika ugovorno tijelo mora imati u vidu da se one ne mogu propisati na način kojim bi se određeni ponuditelj doveo u prednost ili se neopravdano eliminirali ostali ponuditelji. Ugovorno tijelo je u obvezi da osigura konkurenciju među ponuditeljima, ali to ne znači da je ugovorno tijelo u obvezi da uvjete za sudjelovanje u postupku i tehničke specifikacije definira na način koji bi omogućio svakom zainteresiranom ponuditelju sudjelovanje u predmetnom postupku javne nabave.

Imajući u vidu navedeno, te okolnost da ugovorno tijelo tehničke zahtjeve definira na navedeni način, svaki zainteresirani ponuditelj neće biti u mogućnosti dostaviti ponudu koja bi odgovarala zahtjevima ugovornog tijela, što ne znači da je time ograničena konkurencija među ponuditeljima. S obzirom na cjelokupno utvrđeno činjenično stanje, kao i prirodu predmeta javne nabave, u smislu da Ugovorno tijelo koristi usluge prijevoza putnika u svrhu obavljanja svoje djelatnosti, odnosno prijevoza turista, te da je uvjetovan i kapacitet prijevoza, ovo tijelo konstatira da argumentacija Ugovornog tijela ukazuje na njegovu objektivnu potrebu za autobusima propisanog kapaciteta.
Također, iz stanja spisa, ne može se nedvojbeno izvesti zaključak, da je Ugovorno tijelo prilikom definiranja predmeta nabave u potpunosti koristilo precizne parametre, odnosno da je propisalo fiksan broj sjedišta koji upućuje na točno određenog proizvođača. Naime, Ugovorno tijelo je prilikom definiranja broja sjedišta koristilo odrednicu „od 50 – do 57", čime je omogućilo širi raspon predmetne karakteristike koje ponuditelji mogu ponuditi, a koje su prihvatljive za Ugovorno tijelo.

Po ocjeni ovog tijela, sukladno članku 102. stavak (3) ZJN Žalitelj nije dokazao svoje navode o ograničavanju konkurencije među ponuditeljima, odnosno tvrdnju da je Ugovorno tijelo provođenjem postupka predmetne nabave, povrijedilo načela iz članka 3. Zakona o javnim nabavama, sužavalo konkurencije među ponuditeljima i izvršilo diskriminaciju ponudielja iz razloga koji je Žalitelj naveo u predmetnoj žalbi. Samo isticanje da je kapacitet u pogledu broja

sjedišta prilagođen jednom ponuditelju, bez upućenih dokaznih sredstava ocjenjuje se subjektivnim uvjerenjem, pa prema tome u nedovoljnoj mjeri i prihvatljivim i održivim kao kontraargumentacija Ugovornom tijelu, kao i da nije intencija raspisivanja postupaka javne nabave da se postupak prilagodi određenom ponuditelju, već da se postupak otvori za stvarnu konkurenciju. Stoga, imajući u vidu navedeno, ovo tijelo je predmetni žalbeni navod Žalitelja ocijenilo **neosnovanim.**

Žalitelj nadalje ističe kako procijenjena vrijednost predmetne javne nabave iznosi 49.900,00 KM bez PDV- a, a Ugovorno tijelo je pod točkom 4 - Tehnička i profesionalna sposobnost, podtočka a) propisalo da ponuditelj mora dostaviti dokaz da ponuditelj ima uspješnu realizaciju jednog ili više ugovora iz oblasti usluga autobusnog prijevoza, u posljednje 3 (tri) godine, odnosno od početka poslovanja, ako je ponuditelj registriran, odnosno počeo sa radom prije manje od 3 (tri) godine, koji su u ukupnom zbiru jednaki ili **veći od iznosa od 49.900,00 KM bez PDV-a**, računajući od Objave obavještenja za predmetnu nabavu.

Ugovorno tijelo ističe kako je u potpunosti postupilo u skladu sa odredbama članka 48. Zakona i članka 7. Naputka, te je navod Žalitelja da Ugovorno tijelo zahtjeva veći iznos potpuno netočan i subjektivan, jer je jasno naznačeno **„jednak ili veći"**, a nikako manji.

Uvidom u tendersku dokumentaciju, točku C- Uvjeti za kvalifikaciju ponuditelja pod 4) Tehnička i profesionalna sposobnost (članka 48.-51. Zakona) pod a), ovo tijelo je utvrdilo kako je Ugovorno tijelo propisalo:
*„Da ponuditelj ima uspješnu realizaciju jednog ili više ugovora iz oblasti usluga autobuskog prijevoza u posljednje 3 (tri) godine, odnosno od početka poslovanja, ako je ponuditelj registriran, odnosno počeo sa radom prije manje od 3 (tri) godine, koji su u ukupnom zbiru **jednaki ili veći od iznosa od 49.900,00 KM bez PDV-a**, računajući od Objave obavještenja za predmetnu nabavu."*

Na temelju naprijed citirane odredbe tenderske dokumentacije ovo tijelo zaključuje kako je Ugovorno tijelo postavilo zahtjev koji je suprotan Naputku za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, i to članku 7. stavak (4) kojim je propisano:
*(4) Ako Ugovorno tijelo od kandidata/ponuditelja kao dokaz tehničke i profesionalne sposobnosti traži popis ugovora, smatra se da je uvjet:*
*u vezi sa predmetom nabave, odnosno grupom predmeta nabave, ako se traži dokaz o izvršenju istog ili sličnog, odnosno istih ili sličnih ugovora kao što je predmet nabave, odnosno lot, te srazmjeran predmetu nabave, odnosno lotu, u slijedećim slučajevima:*
*kada se traži dokaz o izvršenju jednog ugovora, ako njegov iznos **nije viši od procijenjene vrijednosti nabave,** odnosno od procijenjene vrijednosti pojedinog lota;*
*kada se traži dokaz o izvršenju više ugovora, ako njihov zbirni iznos **nije viši od procijenjene vrijednosti nabave,** odnosno od procijenjene vrijednosti pojedinog lota.*
Kako procijenjena vrijednost predmetne javne nabave iznosi 49.900,00 KM bez PDV- a, a Ugovorno tijelo je kao uvjet propisalo da ponuditelji dostave popis izvršenih ugovora, čiji je ukupni zbir ***jednak ili veći*** od iznosa od 49.900,00 KM bez PDV-a, što je procijenjena vrijednost ove javne nabave, ovo tijelo zaključuje kako navedena odredba nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavama i Naputka za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, na što Žalitelj s pravom ukazuje, te isto predstavlja razlog za izmjenu ili poništenje ovako nezakonito propisane Tenderske dokumentacije, te se ovaj žalbeni navod Žalitelja smatra **osnovanim.**

Žalitelj u posljednjem žalbenom navodu ističe kako je Ugovorno tijelo propisalo pod točkom 4. c) tenderske dokumentacije uvjet u suprotnosti sa odredbama Zakona o javnim nabavama i odredbama Naputka za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, jer je propisalo da ponuditelj mora dostaviti dokaz *da ponuditelj posjeduje certifikate kojim se potvrđuje da zadovoljava standarde kvaliteta i standarde okolinskog upravljanja prema međunarodnim standardima ISO 9001 i ISO 14001 ili ekvivalent certifikata o navedenim standardima.*

Ugovorno tijelo, između ostalog ističe kako su ISO certifikati vrlo relevantni dokazi kojim privredni subjekti, ispunjavajući ove međunarodne standarde prilikom pružanja usluga, žele nivo svojih usluga izdići na što kvalitetniji međunarodni nivo, a Standard ISO 9001 koji je zahtijevalo Ugovorno tijelo u ovoj Tenderskoj dokumentaciji odnosi se na veći nivo kvaliteta u pružanju usluga krajnjim korisnicima i pravni subjekt koji ga posjeduje opredijeljen je da svoje usluge izvršava na međunarodno priznat kvalitetan način. Drugi zahtijevani standard ISO 14001 odnosi se na upravljanje zaštitom okoliša, te privredni subjekti koji ga zadovoljavaju jasno su opredijeljeni da ovaj važan segment života ljudi u svom poslovanju ne zanemaruju. Ovo je posebno važno, imajući u vidu probleme u Sarajevu kada govorimo o zagađenosti zraka u zimskim danima, gdje je Sarajevo među najzagađenijim gradovima u svijetu. Oba standarda su od velikog značaja za Ugovorno tijelo obzirom da se organizira prijevoz građana i turista na planine u zimskim danima, a sve pod brendom Ugovornog tijela i promocije turističkih potencijala i proizvoda Kantona Sarajevo.
U pogledu ovog žalbenog navoda ovo tijelo upućuje kako je člankom 48. stavak 6) Zakona o javnim nabavama propisano:
*„Ako se u Tenderskoj dokumentaciji zahtijeva osiguranje certifikata koje izdaju nezavisna tijela, a kojima se potvrđuje da kandidat/ponuditelj zadovoljava određene standarde osiguranja kvaliteta, Ugovorno tijelo dužan je pozvati se na sisteme osiguranja kvaliteta koji se zasnivaju na odgovarajućim europskim serijama standarda koje su potvrdila tijela koja su u skladu s europskim serijama standarda koje se tiču izdavanja certifikata. Ugovorno tijelo dužno je prihvatiti i druge dokaze o ekvivalentnim mjerama osiguranja kvaliteta od kandidata/ponuditelja koji nemaju pristupa takvim certifikatima."*
Također je člankom 54. stavak 2) alineja a) Zakona o javnim nabavama propisano:
*„Pozivanjem na tehničke specifikacije i, uz uvažavanje sljedećeg redoslijeda, na bosansko-hercegovačke standarde kojima se preuzimaju europski standardi, europska tehnička odobrenja, zajedničke tehničke referentne sisteme koje su utemeljila europska tijela za standardizaciju ili, ako oni ne postoje na bosansko-hercegovačke standarde, bosansko- hercegovačka tehnička odobrenja ili bosansko-hercegovačke tehničke specifikacije koje se odnose na projektiranje, izračun i izvođenje radova, te upotrebu proizvoda pri čemu se svaka uputa mora označiti riječima „ili ekvivalent".*

Na temelju naprijed citiranih odredbi tenderske dokumentacije i odredbi ZJN-a, ovo tijelo smatra kako je Ugovorno tijelo imalo pravo zahtijevati posjedovanje certifikata kojim se potvrđuje da zadovoljava standarde kvaliteta i standarde okolinskog upravljanja prema međunarodnim standardima ISO 9001 i ISO 14001 ili ekvivalent certifikata o navedenim standardima.
Ovo tijelo smatra kako je neosnovan stav Žalitelja u kojem upućuje na pozitivne propise, licencu, odobrenje za obavljanje djelatnosti i sl. zbog činjenice da se isto odnosi na minimalne uvjete za obavljanje djelatnosti, a zahtijevanje međunarodnih standarda ISO 9001 i ISO 14001 ili ekvivalent, predstavlja veću i kvalitetniju razinu predmetnih usluga, a sve u skladu sa europskim standardima.

Ovo tijelo također upućuje kako je člankom 48. stavak (1) Zakona o javnim nabavama propisano da ugovorno tijelo može, zavisno od vrste, količine ili obima, ili namjene predmeta nabave, zahtijevati dokaze koji se odnose na tehničku i profesionalnu sposobnost. Istim člankom u stavku (6) propisano je da ako se u tenderskoj dokumentaciji zahtijeva osiguranje certifikata koje izdaju nezavisna tijela, a kojima se potvrđuje da kandidat/ponuditelj zadovoljava određene standarde osiguranja kvaliteta, ugovorno tijelo dužno je pozvati se na sisteme osiguranja kvaliteta koji se zasnivaju na odgovarajućim europskim serijama standarda koje su potvrdila tijela koja su u skladu s europskim serijama standarda koje se tiču izdavanja certifikata. Ugovorno tijelo dužno je prihvatiti i druge dokaze o ekvivalentnim mjerama osiguranja kvaliteta od kandidata/ponuditelja koji nemaju pristupa takvim certifikatima.
S tim u vezi, ovo tijelo ističe da je Ugovorno tijelo zahtijevalo dostavljanje ISO certifikata koji se zasnivaju na europskim standardima kvalitete, ali je ostavilo mogućnost da ponuditelji ponude certifikate ekvivalentne traženim certifikatima ISO 9001 i ISO 14001. Imajući u vidu naprijed citiranu odredbu članka 48. stavak (6) Zakona o javnim nabavama, ovo tijelo ističe da je Ugovorno tijelo zahtijevajući od ponuditelja certifikate kojima ponuditelji dokazuju da zadovoljavaju određene standarde kvaliteta postupilo na način kako to propisuje citirana odredba Zakona.

Ovakav stav je izražen i u presudi Suda BiH broj: S1 U 021331 16 U od 09.06.2017. godine, te se navod Žalitelja da je zahtjev Ugovornog tijela za dostavljanje navedenih certifikata nezakonit i da ima jedinu svrhu narušavanja pravične i aktivne konkurencije, profiliranja određenih ponuditelja, smatra **neosnovanim.**

Zbog svega navedenog, ovo tijelo ističe da su navodi Žalitelja djelomično osnovani, tj. osnovani su u pogledu propisanog kratkog roka u tenderskoj dokumentaciji od objave obavijesti o nabavi u odnosu na rok predaje ponuda, te nepravilno propisanog zahtjeva ukupnog zbira izvršenih ugovora, u odnosu na procijenjenu vrijednost nabave, zbog čega se usvaja žalba i poništava ožalbenu tendersku dokumentaciju.

Na temelju naprijed navedenog ovo tijelo je riješilo žalbu kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Žalitelj je postavio zahtjev za nadoknadom troškova za sastav žalbe u iznosu od 1.123,20 KM.
Imajući u vidu da je žalitelj uspio sa žalbom, usvaja se i zahtjev da mu se dodijele troškovi sastava žalbe po odvjetniku u iznosu od 240,00 KM + 17% PDV = 280,80 KM, a sve u skladu sa člankom 18. stavak (2) i članka 33. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika u F BiH, koji propisuje naknadu u neprocjenjivim predmetima za sastav žalbe u upravnom postupku. Ovo tijelo je odlučilo o troškovima za sastav žalbe u skladu sa stavom Suda BiH iznesenim u Presudi broj S1 3 U 023495 16 U od 16.3.2018. godine, dok se u ostalom dijelu postavljeni zahtjev odbija se kao neosnovan.

Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 500,00 KM izvršit će se posebnim aktom, a u skladu sa člankom 108. stavak (7) Zakona o javnim nabavama i člankom 4. Instrukcije o načinu uplate, kontrole i povrata naknada propisanih člankom 108. Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj: 86/14).

Na osnovu činjenica utvrđenih u postupku i provedenih dokaza, shodno članku 104. i 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama ovo tijelo riješilo je žalbu, kao u dispozitivu ovog rješenja.

**Pouka o pravnom lijeku:**

Ovo rješenje je konačno i izvršno. Protiv ovog rješenja može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.

**PREDSJEDNIK VIJEĆA**
**dr.Samir Buljina**

***Dostaviti:***

- GLOBTOUR d.o.o. Međugorje, zastupan po punomoćniku Nerminu Vili
- Turistička zajednica Kantona Sarajevo
- *evidencija*
- *a/a*